

9.6.2009

334/21/2009

Ilmailuhallinto

Seapunut 16.6.2009
3/01/2009
ILMAILUHALLINTO

Asia **LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTTO VUODEN 2008 TILINPÄÄTÖKSESTÄ**

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa perustellun tilinpäätöskannanottonsa Ilmailuhallinnon vuoden 2008 tilinpäätöksestä. Kannanotto perustuu talousarvioasetuksen 66 i §:n 1 momenttiin.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmässä 9.6.2009.

Tulostavoitteet ja niiden saavuttaminen

Ilmailuhallinto saavutti sille asetetut tavoitteet kokonaisuutena hyvin. Henkilöstön työtyytyväisyysindeksi oli 3,2, jääden siten hieman alle tulostavoitteen (3,3). Ilmailuhallinnon johto on kuitenkin tunnistanut viraston henkilöstöhallinnolliset haasteet ja ryhtynyt useisiin ilmapiiriongelmiin kartoittamiseen ja ratkaisemiseen suunnattuihin toimenpiteisiin. Ministeriö seuraa toimenpiteiden käytäntöön panoa ja vaikutuksia Ilmailuhallinnon työyhteisön hyvinvointiin.

Ei-säännöllisten kaupallisten lentojen lupien käsittelyajan 2 vuorokauden 100 %:in tavoitetta ei aivan saavutettu, toteutuman jäädessä 99 %:iin. Luvankäsittelyajan venyminen oli kuitenkin marginaalinen, eikä viiveellä ollut merkitystä lentojen toteuttamiselle.

EUTORI -järjestelmä ei ollut tavoitteen mukaisesti käytössä 31.12.2008. Tekniset ongelmat on nyt ratkaistu ja EUTORI on otettu Ilmailuhallinnossa käyttöön.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää myönteisenä, että Ilmailuhallinto niukoista resursseistaan huolimatta saavutti kaikki asetetut tarkastusten määrälliset tavoitteet. Eri-tyisen myönteisenä ministeriö pitää asiakastytyväisyystavoitteen saavuttamisen kokonaiskeskiarvon ollessa 3,3 (tavoite 3,2) asteikolla 1-5.

Ilmailuhallinnon vuoden 2008 tilinpäätös on selkeä ja siinä on riittävästi huomioitu ministeriön edellisen vuoden tilinpäätöskannanotossa esittämä huomio raportoinnin kehittämistä paremmin kyseistä toimintavuotta kuvaavaksi yleisen tehtävälisauksen sijasta.

Tilinpäätöksessä Ilmailuhallinto on selkeästi kuvannut ne syyt, joiden vuoksi asetettuja tavoitteita ei ole saavutettu sekä riittävästi arvioinut tämän vaikutuksia alalle tai asiakkaille.

Ilmailuhallinnon esittämä taulukko henkilöstöä koskevista tunnusluvuista oli selkeä ja informatiivinen. Huomiota herättävää tunnusluvuissa oli vakinaisessa työsuhteessa olevien naisten alhainen osuus (25,9 %) henkilöstöstä suhteessa vakinaisten miesten osuuteen (62,2 %). Tunnuslukujen esittämisen lisäksi tämän tyyppisten huomiota herättävien lukujen tai tunnuslukujen mahdollinen merkittävämpi vuosittainen muutos olisi jatkossa hyvä perustella ja kirjoittaa auki taulukon yhteyteen.

Tuottavuutta kuvaavien tunnuslukujen osalta Ilmailuhallinto on ilmoittanut, että Tilastokeskuksen tuottavuuden laskemat valmistuvat vasta 8.6.2009.

Tilinpäätöslaskelmat (talouden analysointi)

Ilmailuhallinnon rahoitus koostuu maksullisen toiminnan tuotoista ja nettomäärärahas-
ta. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon veroluonteinen lentoliikenteen val-
vontamaksu.

Ilmailuhallinnolla oli käytettävissä nettomäärärahaa 7 600 000 euroa. Lisäksi käytet-
tävässä oli vuodelta 2007 siirtynyt 2 873 815 euron määräraha. Viraston bruttomeno-
toteutukset olivat 11 371 000 euron suuruisina, mikä oli noin 0,2 milj. euroa pienempi kuin
vuodelle 2008 budjetoitu. Viraston bruttotulot olivat 4 484 000 euroa. Toteutunut net-
tomeno oli 6 840 504 euroa. Määrärahaa siirtyi seuraavalle vuodelle 3 633 310 euroa.
Lentoliikenteen valvontamaksun tuloarvio oli 6 700 000 euroa ja toteuma oli
6 573 598 euroa. Taseen arvo oli 1 302 652 euroa, jossa kasvua edellisvuodesta oli
563 830 euroa.

Talousarvion toteutumalaskelmassa on tuloarvioista esitetyissä tiedoissa teknisluonteisi-
sia virheitä. Lisäksi siirtomäärärahojen koskevia täydentäviä tietoja ei ole esitetty vaa-
ditulla tavalla. Tilinpäätöksen liitteenä esitettävissä tiedoissa oli myös teknisluonteisia
virheitä. Viraston tilinpäätösanalyysia ei voida pitää riittävän selkeänä eikä laskelmien
sanallista analyysia ole kaikilta osin tehty.

Arvio johdon sisäisen valvonnan toimivuutta koskevasta lausumasta

Tilinpäätökseen sisältyy Ilmailuhallinnon johdon arvio viraston sisäisen valvonnan ja
siihen sisältyvän riskienhallinnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä.

Ilmailuhallinto toteutti vuosina 2007–2008 kokonaisvaltaisen riskienhallinnan projek-
tin, jonka tuloksena virasto tunnisti toimintansa kannalta merkittävät ulkoiset ja sisäi-
set riskit sekä määritteli kriittiset menestystekijät. Toimintavuoden aikana Ilmailuhal-
linnossa on ollut käytettävissä systemaattinen riskienhallintajärjestelmä, jonka perus-
teella on voitu seurata ja analysoida riskejä.

Ministeriö pitää myönteisenä asiana, että Ilmailuhallinto on toteuttanut riskienhallin-
nan projektin. Ministeriö katsoo kuitenkin, että osana liikenteen turvallisuusvirastoa
sisäisen valvonnan arviointilausumaa tulisi jatkossa kehittää siten, että se kaikilta osin
vastaisi asetettuja vaatimuksia.

Ministeriö katsoo Ilmailuhallinnon tilinpäätös ja Valtiontalouden tarkastusviraston suo-
rittama tilintarkastus huomioon ottaen, että Ilmailuhallinnon sisäinen valvonta ja siihen
kuuluva riskienhallinta täyttävät tyydyttävästi valtion talousarviosta annetun asetuksen
69 §:ssä säädetyt tavoitteet.

Valtiontalouden tarkastusviraston havainnot

Valtiontalouden tarkastusviraston suorittamaan tilintarkastukseen sisältyy Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 5 §:n 1 momentin nojalla Ilmailuhallinnon *ilmoitusvelvollisuus* 14.8.2009 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt maksullisen toiminnan kannattavuuden seurannan järjestämiseksi ja vuosituloksen esittämiseksi tuloksellisuuden laskentatoimen järjestämiseksi.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on kiinnittänyt tarkastuskertomuksessaan huomiota tilinpäätöslaskelmien ja sen liitetietojen oikeellisuuteen, tilinpäätösanalyysin puutteellisuuteen, toiminnallista tehokkuutta koskevien tietojen puutteellisuuteen ja erityisesti maksullisen toiminnan kannattavuutta koskevien laskelmien puutteisiin, johon annettu ilmoitusvelvollisuuskin viittaa. Tarkastusviraston mukaan maksullisen toiminnan tietoja ei voida pitää oikeina eikä riittävinä.

Tarkastusvirasto toteaa kertomuksessaan, että Ilmailuhallinnon tuloksellisuuden laskentatoimen järjestämisessä on esiintynyt puutteita, joista on huomautettu aiempinaakin vuosina. Taustalaskelmat eivät ole riittävän selkeitä ja merkittävimpinä puutteena mainitaan työajan seurannan puuttuminen.

Tarkastusvirasto on kiinnittänyt huomiota myös kirjanpidon hyväksymismenettelyihin eräiden muistiotositteiden osalta sekä maksuliikkeen kassatoimintojen menettelytapoihin.

Virastolta edellytettävät toimenpiteet

Ministeriö katsoo, että tuloksellisuuden laskentatoimen järjestämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota perustettavassa uudessa liikenteen turvallisuusvirastossa. Virastolla tulee olemaan lukumääräisesti paljon maksullisia suoritteita sekä veronluonteisia maksuja. Hinnoittelun perusteena olevien laskelmien kustannusperusteisiin ja kohdentamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Henkilökustannusten ollessa huomattava kustannuserä viraston tulee selvittää mahdollisuuksista ottaa käyttöön tarkoitukseen sopiva työajan seurantajärjestelmä ja analysoida saavutettavia lisähyötyjä tiedon tuottamisen kustannuksiin nähden.

Ilmailuhallinnon tulee huolehtia siitä, että valtiontalouden tarkastusviraston esittämät havainnot muutoinkin huomioidaan valmisteltaessa uuden liikenteen turvallisuusviraston toiminnan käynnistämistä.

Tulostavoitteiden kehittämistyötä tulee edelleen jatkaa yhdessä uuteen liikenteen turvallisuusvirastoon tulevien virastojen kanssa. Ilmailuhallinnon tulee osana tulevaa liikenteen turvallisuusvirastoa tehdä aktiivisesti yhteistyötä Ajoneuvohallintokeskuksen, Rautatieviraston ja Merenkululaitoksen turvallisuustoiminnon kanssa uuden viraston toiminnallisten tulostavoitteiden ja tunnuslukujen määrittelemiseksi. Työtä tulee tehdä yhteistyössä ministeriön kanssa.

Valvontastrategian laatiminen vuonna 2010 tulee olemaan uuden viraston kannalta merkittävä asiakirja, joka tulee ohjaamaan myös Ilmailuhallinnon valvontatehtäviä.

Viraston tulee myös aktiivisesti osallistua jäljempänä mainittuihin ministeriön johdolla tehtäviin kehittämistöimiin.

Ministeriön omat toimenpiteet

Ilmailuhallinnon ilmoitusvelvollisuuden täyttämistä ministeriö arvioi osana tulosohtjasta.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla valmistellaan virastouudistusta, jonka tuloksena perustetaan 1.1.2010 alkaen kaksi uutta virastoa: väylävirasto ja liikenteen turvallisuusvirasto. Liikenne- ja viestintäministeriö jatkaa virastouudistuksen toteuttamista tiiviissä yhteistyössä liikennehallinnon virastojen kanssa. Uudistuksen myötä toiminnan vaikuttavuuden arvioidaan kasvavan, mikä näkyy liikennejärjestelmän toimivuutena, liikenneturvallisuuden parantumisena sekä liikenteen ympäristöhaittojen vähenemisenä.

Liikenne- ja viestintäministeriö tulee kiinnittämään kasvavassa määrin huomiota hallinnonalan henkilöstövoimavarojen suunnitelmalliseen ja yhtenäiseen kehittämiseen. Henkilöstön osaamisen kehittämisen lisäksi huomiota tullaan kiinnittämään liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan työnantajakuvaan, mikä on tärkeätä kilpailtaessa osaavasta työvoimasta.

Liikenneministeri

Anu Vehviläinen

Kansliapäällikkö

Harri Pursiainen

TIEDOKSI Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriö, liikennepolitiikan osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, liikennejärjestelmäyksikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö, yleinen osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, taloushallintopalvelut